

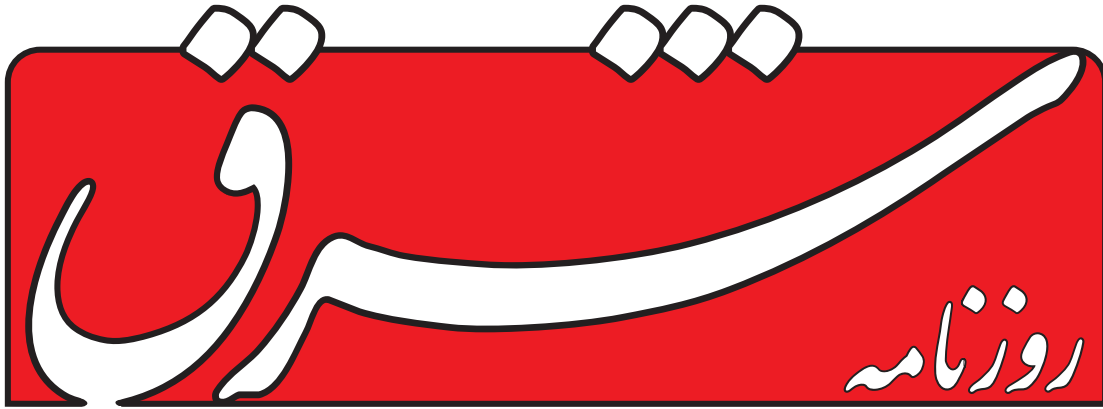

«سطح فقر مطلق» به روایت رئیسی انتقاد آیت الله جنتی از فقر مطلق

گروه سیاست: کلیدواژه این روزهای رئیس جمهور، «رفع فقر» است و نقل محافل مردم این جمله ابراهیم رئیسی که «باید تا آخر امسال فقر مطلق حذف شود». اما این سخن را روز گذشته سخنگوی دولت این گونه تفسیر کرد...

صفحه ۲

چهارشنبه ۱۸ اسفند ۱۴۰۰ - ۶ شعبان ۱۴۴۳ - ۹ مارس ۲۰۲۲

سخنگوی قوه قضائیه:

خواهان مدیریت فضای مجازی هستیم نه محدودیت

گروه سیاست: ذبیح الله خداییان با بیان اینکه در بحث آزادسازی سواحل و حاشیه رودخانه‌ها با همکاری دستگاه قضائی و دولت اقدامات مفیدی انجام شده است، تأکید کرد که این اقدامات مقطعی نیست و ادامه خواهد داشت. سخنگوی قوه قضائیه...

صفحه ۲

سال نوزدهم - شماره ۴۲۲۹ - ۱۲ صفحه - ۷۰۰۰ تومان

سرمقاله

تعارض منافع از زاویه‌ای دیگر

حمزه نوری - جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

رویکرد مسلط برای فهم تعارض منافع از نوع خردنگر و کنشگرمحور بوده است. بر اساس دیدگاه خردنگر، فردی که پایگاه مدیر یا کارمند را در اختیار دارد، در موقعیت‌هایی قرار می‌گیرد که احتمال تعارض بین برخی منافع عمومی و خصوصی وجود دارد. به عبارتی، فرد در منصب یا جایگاهی قرار می‌گیرد که ممکن است تعارض بین منافع پیش بیاید. واضح است که چنین رویکردی نمی‌تواند تمام موقعیت‌هایی را که در آن منافع با یکدیگر تصادم پیدا می‌کنند، توضیح دهد. رویکرد خرد، فقط بخشی از واقعیت تعارض منافع را بیان می‌کند. اگر قانون تعارض منافع بر اساس این رویکرد خرد بنیان گذاشته شود، چندان قانون موثقی نخواهد بود. بحث اساسی این است که منفعت به عمومی و خصوصی و تصادم بین این دو تقسیم نمی‌شود، بلکه انواع دیگر منفعت وجود دارد. اگر پای انواع دیگر منافع به میان کشیده شود، مسئله تعارض منافع پیچیده‌تر می‌شود. برای انواع دیگر منافع به جز منفعت خصوصی در مقابل منفعت عمومی، می‌توان به منفعت عمومی جامعه و منفعت سرمایه‌گذار، منفعت گروهی از جامعه در مقابل گروه‌های زیادی از جامعه، منفعت نگاه خاص در مقابل منفعت عمومی، منفعت شخص کنشگر در مقابل منفعت خصوصی شرکت اشاره کرد. شرکت‌هایی هستند که منفعت خصوصی آنها در مقابل منفعت عموم جامعه یا بخش مهمی از جامعه قرار دارد؛ مانند زمانی که اقدامات نگاه خاصی آورده‌کننده محیط زیست است. پسماندهای شرکت وارد آب‌های زیرزمینی، رودخانه‌ها و دریا می‌شود، اما به جهت اینکه تعدادی نیروی کار در آن مشغول به کار هستند و تولیداتی در جامعه دارد، نحوه مواجهه با این تعارض منافع پیچیده و دشوار است. بر این اساس، وقتی بحث از انواع منفعت به میان می‌آید، دشواری زیادی پیش‌روی کسانی است که تصمیم دارند قانون تعارض منافع را به منظور جلوگیری از اقدامات نادرست شرکت‌ها و جداکردن منافع خصوصی از منفعت عمومی وضع و اجرا کنند. وجود شرکت‌های شبه‌دولتی یا به‌اصطلاح خصولتی، موضوع تعارض منافع را پیچیده‌تر می‌کند. قانون تعارض منافع هر چند نمی‌تواند تمامی آنچه را شرکت یا کنشگر باید انجام بدهد تا تعارض ایجاد نشود، مشخص کند، اما می‌تواند به کنشگر منفرد و شرکت دولتی بگوید از چه موقعیت‌هایی اجتناب کنند و به کدام مسیر نروند. خصوصی‌سازی‌های نادرست اقدام در مقابل تعارض منافع را دشوار کرده است؛ به این دلیل که شفافیت در این شرکت‌ها وجود ندارد. با چنین دیدگاهی، دوراهی دشواری پیش‌روی سیاست‌گذاران وجود دارد؛ مثلاً منفعت عمومی محیط‌زیستی و منفعت خصوصی نگاه خاص از جمله این دوراهی‌هاست. شرکت‌ها و نگاه‌های تولیدی مشغول به کار هستند که برخی فعالیت‌هایشان مخرب است، اما در صورتی که اجازه فعالیت نیابند، به بی‌کاری جمعی از افراد و کاهش تولید کالا، خاصیت می‌انجامد؛ به‌ویژه اینکه در وضعیت تحریم ظالمانه و غیرانسانی آمریکا به سر می‌بریم. از طرف دیگر، اگر در شرایط فعلی اجازه فعالیت داشته باشند، کارکردهای مخرب محیط‌زیستی آنها منفعت عمومی را به خطر می‌اندازد. در چنین وضعیتی، منفعت گروه کوچکی از افراد در مقابل منفعت گروه بزرگتری از جامعه مطرح می‌شود. باین‌حال، برای خیلی از افراد و سیاست‌گذاران اشتغال و تولید هر چند منجر به آلودگی محیط زیست شود، اولویت بیشتری در شرایط فعلی دارد، اما می‌توان راهکارهای جدیدی با کمک‌گرفتن از پژوهشگران و شرکت‌های دانش‌بنیان برای مواجهه با این دوراهی پیدا کرد.

صفحه ۳

ثبت ماهانه حقوق نمایندگان و مدیران مجلس به استثنای شورای نگهبان و مجمع تشخیص در سامانه پاکنا الزامی شد

همچنان مستثنا از شفافیت

مذاکرات کج‌دار و مریز‌وین همچنان در مسیر است

خوف و رجای احیای برجام

جنگ اوکراین و معادلات تازه برجام
احیای برجام گروگان روسیه

صفحه ۴

یادداشت

باز خوانی و تحلیلی بر سرود «ای ایران»

ترکمنچای، قرارداد ۱۹۰۷ و ۱۹۱۹ نخواهند بود؛ اما اشغال ایران در شهریور ۱۳۲۰ هم شوکه‌کننده بود و هم گیج‌کننده. زیرا جوامع در حال تغییر مانند ایران در آستانه تقسیم جهان به دو قسمت شرق و غرب قرار می‌گرفتند و درگیر یک چالش مهم و ناخواسته بودند. تاریخچه سرایش ای ایران، خود نشانگر همین وهن تاریخی ناشی از اشغال کشور از شمال و جنوب است. درون‌مایه این سروده مملو از مضامین جغرافیایی و گاه جغرافیای سیاسی مانند مرز، آب و خاک، میهن، سرچشمه، کوه، گوهر و جهان است که در پایان با برداشتی استعلائی از سرزمین یعنی تمثیل میهن به «بهشت» به حوزه «اندیشه» گره می‌خورد و با مفاهیمی متعالی مانند جاودانگی، نور ایزدی و مهر پیوند می‌یابد. در این متن کشور ایران مانند بهشتی خرم تصویرسازی شده که بخشی از اندیشه و دغدغه انسان ایرانی است. این مفاهیم چنان هنرمندانه در متن به کار رفته است که مبین چند ریاضت از چشم‌اندازهای گوناگون باشند. همین مسئله ویژگی‌هایی منحصربه‌فرد برای «ای ایران» ایجاد کرده است. نخست اینکه «دیگری» به‌کاررفته در این شعر اشاره مستقیم یا غیرمستقیم به ملت یا قومیتی خاص ندارد؛ بلکه با مفاهیم عام مانند «دشمن و بدن» همراه شده است. از سوی دیگر مفهوم «خودی» یا مفهوم ملی با مفاهیم استعلائی، آسمانی و سرزمینی ترکیب شده‌اند. کیستی منسوب به ایران در این شعر کاملاً سرزمینی و در نهایت جغرافیایی است. «خاک» محوری‌ترین مفهوم با هفت بار تکرار در کل منظومه است.

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

حفظ بستر محیط زیست مبرم‌ترین صیانت است

تهدیدکننده این اقلیم بهره‌برداری از معادن موجود در رشته‌کوه البرز است. بهره‌برداری که در سایه سخاوت متولیان و لابی‌های بانفوذ این کانون‌های بی‌بدیل حیات را در ترکیبی از انتشار ریزگرد، انفجار معدن و جاده‌سازی از زندگی تهی می‌کنند. بدون تردید هر نوع استخراج از معادن به‌خصوص در کانون‌های شکننده حیاتی مانند شمال کشور دارای اثرات زیست‌محیطی مخرب از قبیل آلودگی صوتی، کاهش سطح جنگل‌ها، فرسایش خاک و آلودگی هوا و آب است. برای مثال استخراج زغال‌سنگ و PH با این معادن موجب ته‌نشین شدن و رسوب‌گذاری آهن سلفر فیتی از سیستم آبی و محلول می‌شود. پساب‌های خروجی معادن زغال‌سنگ حاوی سولفات هستند. از دیگر مشکلات معادن زغال‌سنگ در ارتباط با آب‌های پذیرنده، افزایش غلظت مواد جامد معلق است که سبب کاهش در فراوانی و گوناگونی بی‌مهرگان می‌شود. محلول‌های آلوده متمرکز بالای اکسیژن مورد نیاز شیمیایی و آمونیاک دارند و خطر جدی برای آلودگی آب‌های زیرزمینی به حساب می‌آیند. در رسوب رادیوایزوتوپ زغال‌سنگ با منشأ آتشفشانی، درصدهای بالایی از مواد پرتوزا به‌خصوص اورانیم یافت می‌شود. اگرچه ساکنان روستاهای چلاو، سنکچال و فیلبند شهرستان آمل با آگاهی از پیامدهای مخرب استخراج معدن در این منطقه و در موضعی مدنی و برای توقف اجرای این مجوز به منابع اجرایی و قضائی متوسل شده‌اند اما برای اجتناب از تکرار مشابه باید که تمهیدی پایدار اندیشیده شود.

ادامه در صفحه ۴

تترها

رفتار ایرانیان در بازارهای سرمایه در ۱۴۰۰

شکست واگذاری استقلال و پرسپولیس

صفحه ۵

گرامیداشتی در مذمت محافظه کاری دانشگاه

صفحه آخر

انتقاد تند مهدی چمران به شهردار تهران

قفل تخلفات در شهر باز شد

صفحه ۹

سر نوشت متفاوت دو ایرانی در اروپا

صفحه ۱۱

بخش پایانی گفت‌وگوی احمد غلامی با آصف بیات

تصویر مانتیک از فرودستان ارائه ندادم

صفحه ۸

حرف اول

قمار قدرتهای بزرگ با قیمت نفت

علیرضا سلطانی - کارشناس اقتصاد انرژی

قیمت نفت در بازارهای جهانی مدتی است بر مدار رکورد شکنی قرار گرفته است. ثبت رکورد ۱۳۰ دلار در هر بشکه تحت تأثیر تحولات ژئوپلیتیکی بار دیگر اذهان فعالان سیاسی و اقتصادی جهان را متوجه اهمیت و تأثیرگذاری متغیرهای سیاسی بر بازار نفت کرده است. از زمان آغاز حمله روسیه به اوکراین و در طول تقریباً دو هفته اخیر، قیمت نفت بیش از ۳۵ دلار افزایش در هر بشکه را نشان می‌دهد. این رشد قیمت نفت در بازارهای جهانی اگرچه با حمله روسیه به اوکراین آغاز شد و در واقع با امنیتی شدن فضای بین‌المللی، آن هم با حضور و فعال‌شدن دو قدرت نظامی جهانی یعنی آمریکا و روسیه، اقتصاد جهانی و بازار نفت دچار التهاب شد. اما واقعیت این است که عامل اصلی مؤثر بر روند روبه‌رشد قیمت نفت، تحریم‌های اقتصادی بی‌سابقه غرب به رهبری آمریکا علیه روسیه بود. به معنای دقیق‌تر اگر تحریم‌های غرب علیه روسیه به این گستردگی و شدت نبود، بازار نفت دچار التهاب قیمتی نمی‌شد. تحریم‌های بی‌سابقه علیه روسیه که سبب شد تحریم‌های ایران پشت سر گذاشته شود، عملاً عرضه نفت روسیه در بازار را در محدودیت شدید قرار می‌دهد و این نگرانی‌ها نسبت به کمبود عرضه نفت در بازار را افزایش می‌دهد؛ بازاری که تحت تأثیر کاهش پاندمی کرونا در حال رونق و عبور از رکود دوساله است. بحران اوکراین و هم‌مهر آن از تحریم‌های اقتصادی، یک شوک بزرگ به اقتصاد جهانی است که حتی قدرت‌های بزرگی مانند آمریکا نیز از اثرات منفی و زیان‌های اقتصادی آن در امان نیستند. به نظر می‌رسد روسیه و آمریکا با هدف قدرت‌نمایی بیشتر، بازار نفت را به ابزار قمار علیه یکدیگر تبدیل کرده و به عبارت دیگر روی نفت قمار می‌کنند. روسیه با ادامه‌دادن به حمله نظامی به اوکراین قصد دارد بازار نفت را همچنان ملتهب نگه دارد که با افزایش فشارهای اقتصادی و رشد تورم در آمریکا، دولت بایدن و هم‌پیمانان او در اروپا و آسیا را وادار به کوتاه‌آمدن از تحریم‌های اقتصادی کند. به تعبیر دیگر قصد دارد همه کشورها و خصوصاً کشورهای غربی را در آسیب‌ها و زیان‌های تحریم‌های اقتصادی شریک کند و این تحریم‌ها را بدون هزینه برای آمریکا و اروپا هرچند در کوتاه‌مدت باقی نگذارد.

صفحه ۴

شرق

سالنامه ۱۴

را بخوانید و بشنوید

برای سفارش
با شماره‌های زیر تماس بگیرید

واتس‌آپ ۰۹۳۵۵۰۷۱۴۸۳
۰۲۱-۸۸۹۰۳۵۴۸

همکار گرامی جناب سجاد پورخسروانی

مصیبت وارده را مسمیانه تسلیت می‌گوییم.

از خداوند سبحان برای آن مرحومه علو درجات و برای شما و سایر بازماندگان، صبر آرزو نمودیم.

روزنامه شرق

سازمان آگهی‌های روزنامه شرق

۸۶۰۳۶۱۱۹